

ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1*

INDICATORS FOR ADMINISTRATION USING EDUCATIONAL INNOVATIONS OF SCHOOL UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

กัญญา เอี่ยมพญา, สรรเสริญ หุ่นแสน, ศรัณยูพร ศิลปประเสริฐ*, กฤษณา พลอยศรี และ อติเรก เยาววงศ์

Kanpom Aiempaya, Sansern Hunsaeen, Sarunyaporn Sinlapaprasert*, Krisada Ploysri and Adirek Yaowong

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย

Master of Education (Educational Administration), Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao, Thailand

*Corresponding author E-mail: sarunyaporn.s@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2) ศึกษาระดับตัวบ่งชี้การบริหาร โดยใช้ใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จากตารางเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 313 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเทียบสัดส่วนของประชากรกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เลือกใช้ข้อที่มีเกณฑ์ระหว่าง .50-1.00 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .979 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1.1) ภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร 1.2) การนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ 1.3) เครือข่ายความร่วมมือ และ 1.4) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม และ 2) ระดับการบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยอันดับแรกจนถึงอันดับสุดท้าย ได้แก่ 2.1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม 2.2) เครือข่ายความร่วมมือ 2.3) ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ และ 2.4) ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้การบริหาร, การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา, นวัตกรรมทางการศึกษา

Abstracts

The purpose of this research were 1) Study indicators for administration using educational innovations 2) Study the level of indicators for administration using educational innovations of school under Chachoengsao primary educational service area office 2. This was the Survey Research.

* Received July 16, 2024; Revised August 10, 2024; Accepted August 19, 2024

The sample group consisted of 313 teachers from educational institutions under Chachoengsao primary educational service area office 2, in the academic year 2023. The sample was determined using Krejcie and Morgan's table and stratified random sampling. The research instrument was the 5-level Likert scale questionnaire validated by 5 rating-scale. Items with a criterion between .50-1.00 were selected. The reliability coefficient was found to be at the level of .979. Data were analyzed using basic statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that 1) The indicators of educational innovation management consisted of 4 dimensions: 1.1) Innovative leadership of administrators, 1.2) Integration of innovation into knowledge management systems and motivation, 1.3) Collaborative networks, and 1.4) Learning and innovation organizations. 2) The level of educational innovation management in educational institutions under Chachoengsao primary educational service area office 2, was found to be high in overall and each. In order from first average to last, there were: 2.1) Learning and innovation organizations, 2.2) Collaborative networks, 2.3) Integration of innovation into knowledge management systems and motivation, and 2.4) Innovative leadership of administrators.

Keywords: Administrative indicators, Administration using educational innovations, Educational innovation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ในหมวด 9 กำหนดว่า เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เน้นด้านการแก้ไขปัญหา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาที่ให้ความสำคัญครอบคลุมทั้งในส่วนของพัฒนามนุษย์ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ดังที่ ฌปนภาพร จันทรดวง และมีทนา วิงณอมศักดิ์ กล่าวว่า ในการที่สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้บุคลากร ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารและบุคลากรสามารถออกแบบและคิดค้นทำสิ่งใหม่ ๆ ในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรมีการสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการและยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ (ฌปนภาพร จันทรดวง และมีทนา วิงณอมศักดิ์, 2566) สอดคล้องกับผลการวิจัย ฌนฐปภัทร์ สกกุลพัฒน์รดา และจันทรศรัณย์ ภูติอริยวัฒน์ พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและสมรรถนะของบุคลากร วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าหมายของการเป็นองค์กร

นวัตกรรม เครือข่าย ความร่วมมือการจัดการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในสถานศึกษา และวัฒนธรรมและบรรยากาศเชิงนวัตกรรมของสถานศึกษา และพบว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษานั้น ผู้บริหารต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในการคิด ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษากับทุกภาคส่วน บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างกำลังคนให้มีศักยภาพการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ณัฐปภัสร์ สุกุลพัฒนรรดา และจันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์., 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การนำปัญหาที่สรุปจากผลการรายงานตนเองของสถานศึกษาในสังกัด และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน มากำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่ 4 ด้านประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาดังข้อ 4.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการ ขับเคลื่อนบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และข้อ 4.5 สนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เป็นต้นแบบการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา และเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีรายละเอียดขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มาจากประชากร ที่เป็นครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,640 คน ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970) จำนวน 313 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเทียบสัดส่วนของประชากรกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดจากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร 2) การนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ 3) เครือข่ายความร่วมมือ 4) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, Rensis, 1967)

เครื่องมือการวิจัย

ตรวจสอบเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและวิจัย 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 1 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม เลือกใช้ข้อที่มีเกณฑ์ระหว่าง .50-1.00 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .979

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากหน่วยงานที่สังกัด เพื่อนำไปประกอบการขอเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ป้องกันการได้รับข้อมูลที่คาดเคลื่อน 3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

ตัวแปรที่ใช้ในตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสารวิชาการและงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นโรงเรียนนวัตกรรม : การบูรณาการการวิเคราะห์ข้ามกรณีและการย้อนรอยกระบวนการ ของการเริ่มต้นเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมของโรงเรียน การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม และการพัฒนานวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษา ต้องประกอบการบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร 2) การนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ 3) เครือข่ายความร่วมมือ 4) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ปัญหาการศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร 2) ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ 3) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ และ 4) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม เป็นอันดับสุดท้าย

2. ระดับตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยอันดับแรกจนถึงอันดับสุดท้าย ได้แก่ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม 2) เครือข่ายความร่วมมือ 3) ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ และ 4) ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร	4.24	.72	มาก	4
2. ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ	4.25	.73	มาก	3
3. ด้านเครือข่ายความร่วมมือ	4.28	.69	มาก	2
4. ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม	4.30	.68	มาก	1
รวม	4.27	.68	มาก	

จากตารางที่ 1 ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทุกรายข้อ เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .68), ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .69), ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .73) และด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .72) ตามลำดับ

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร 2) ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ 3) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ และ 4) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยผู้วิจัยจะอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร เป็นตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำที่เปรียบพร้อมด้วยคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในฐานะผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานวิชาชีพและคุณลักษณะของผู้บริหารในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น ที่กล่าวว่า ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ถ้าสถานศึกษาใดมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มากด้วยความรู้ ความสามารถ เก่ง ดี มีวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นคุณธรรม ก็มีแนวโน้มว่าสถานศึกษาจะมีอนาคตสดใส ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและมีภาวะผู้นำ ซึ่งผู้บริหารจะต้องศึกษาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่เป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บริหาร (สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2564) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการพัฒนานัก (อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนวดี โมรากุล ศึกษาวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (รัตนวดี โมรากุล, 2560)

1.2 ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ เป็นตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สถานศึกษายุคใหม่ต้องมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ทัวถึง จึงต้องใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือหรือสื่อการสอนสำหรับครูและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่สามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งภาพ เสียง และเนื้อหาที่ทันสมัย น่าสนใจสำหรับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่

สอดคล้องกับ ศุภวิชช์ วงษ์พลบ และคณะ ที่กล่าวว่า หากต้องการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา ต้องสร้างให้สมาชิกในองค์กร ผู้นำองค์กรและบุคลากรในองค์กรให้มีความเข้าใจในเรื่ององค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาเสียก่อน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมในด้านนวัตกรรมนั้นมีหลายประการ เช่น การมีอิสระในงานของบุคลากรต้องมีความชอบนวัตกรรม ต้องมีอิสระในการออกแบบกำหนดทิศทางขั้นตอนการทำงานของตนเองนำไปสู่การเรียนรู้เป้าหมายของความสำเร็จในงานและการเกิดความรู้สึที่ดีต่อนวัตกรรมในที่สุด (ศุภวิชช์ วงษ์พลบ และคณะ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน เจริญอินทรา และ มณฑา จำปาเหลือง ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าการกำหนดกรอบแนวคิด การสร้างต้นแบบนวัตกรรม การทดลองใช้นวัตกรรม และการเผยแพร่ใช้นวัตกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู (สุทิน เจริญอินทรา และมณฑา จำปาเหลือง, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวชล สมบูรณ์สิน ศึกษารูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาและการจัดการนวัตกรรมที่ผู้บริหารต้องจัดให้มีเทคโนโลยีและอุปกรณ์รองรับความต้องการของบุคลากรในองค์กร เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมเชิงนวัตกรรม มีกิจกรรมภายในองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม และมีการสื่อสารแบบเปิดกว้าง (นวชล สมบูรณ์สิน, 2564)

1.3 ด้านเครือข่ายความร่วมมือ เป็นตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การทำงานที่สมบูรณ์ต้องใช้ศักยภาพจากสมาชิกหลายกลุ่ม และจากบุคคลหลากหลายความรู้ความสามารถ ความแตกต่างของความชำนาญระดับบุคคลเหล่านี้จะช่วยให้งานส่วนรวมประสบความสำเร็จได้ ซึ่งความสามารถของผู้นำในการรู้จักบุคคลจึงมีความสำคัญต่อการส่งเสริมศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ต่อการส่งเสริมสนับสนุนในหลายรูปแบบเพื่อให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ช่วยสรรหาแนวคิด วิธีการใหม่ที่เรียกว่า นวัตกรรมซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานของส่วนรวมให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ระบุถึงนโยบายของการร่วมเครือข่ายระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่ายควรมาจากทุกภาคส่วน โดยสมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการความร่วมมือร่วมใจดำเนินการเพื่อนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาแบบร่วมคิดร่วมทำในทุกระดับ มีการกำหนดกรอบงานที่ชัดเจน และปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน มีการจัดอบรม การนิเทศติดตามอยู่เป็นระยะ ๆ มีการนำนวัตกรรมมาสู่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจ และรักท้องถิ่นของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น ที่กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือ เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการสร้างความร่วมมือ โดยต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เครือข่าย มีคุณลักษณะที่ดีของแกนนำ และเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย โดยมีแกนนำเป็นผู้ริเริ่ม แล้วร่วมกันทำกิจกรรม เกิดการเรียนรู้การปฏิบัติร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ และการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายร่วมกันอย่างต่อเนื่องจะทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น สถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายจึงต้องมีการขยายเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติงานไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง (สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ดั่งอุดม การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (ปานชนก ดั่งอุดม, 2562)

1.4 ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม เป็นตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้ นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีส่วนสำคัญต่อ การส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของนักเรียนและครูของสถานศึกษาได้ ด้วยการจัดการสภาพแวดล้อมขององค์กรเป็น กระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนและครูเกิดแรงจูงใจและพฤติกรรมที่ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของ สถานศึกษา ด้วยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรแห่งนวัตกรรมเป็นการบริหารจัดการที่ออกแบบหรือ สร้างนวัตกรรม ตลอดจนการกำหนดกรอบวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของบุคลากรทุกกลุ่มเพื่อสนับสนุนและส่งเสริม พฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการปฏิบัติตนให้กับครูและนักเรียนให้บรรลุตาม เป้าหมายหลักของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ปานชนก ด้วงอุดม ที่กล่าวว่า ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมที่เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้ เกิดจากการกำหนดนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาครูให้มีศักยภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม มีช่องทางการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ของ ครูในสถานศึกษา ในลักษณะของเว็บไซต์สำหรับเก็บองค์ความรู้ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา (ปานชนก ด้วงอุดม, 2562) คลังข้อสอบ งานวิจัยที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและ ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการเรียนรู้โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มี ประสิทธิภาพ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวราพร หลอดแก้ว และสมใจ สืบเสาะ ศึกษาวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสภาพการใช้ นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (ญัฐวราพร หลอดแก้ว และสมใจ สืบเสาะ, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรหทัย ภู่อัสวีส์ ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็น สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศสร้างสรรค์ และ สร้างแรงเสริมในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดเทศบาล เมืองอุดรดิตถ์ (ภัทรหทัย ภู่อัสวีส์, 2565)

2. ระดับตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้ นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ความสำเร็จ ของสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่เป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและ สามารถทำงานร่วมกับองค์กรภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้พันธกิจของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจึงต้องมีการออกแบบวิธีการและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน ตัวบ่งชี้การบริหาร โดยใช้ นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร การนำนวัตกรรมเข้าสู่ ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นจูงใจ เครือข่ายความร่วมมือ และการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ชอว์น สมิธ (Shawn Smith, 2565) ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยเสนอ 4 วิธีของการเริ่มต้น เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ปรับความเข้าใจใหม่เรื่องการเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยผู้บริหาร แสดงถึงการริเริ่มใส่ใจผู้เรียนและคุณครูเป็นรายบุคคลในด้านของการเรียนรู้และการบริหารเพื่อตอบสนอง ความต้องการของบุคลากร และที่สำคัญคือต้องเชื่อมโยงความต้องการของผู้เรียนไปสู่การเชื่อมโยงกับสังคม อารมณ์ และวัฒนธรรมของชุมชนที่อยู่รอบโรงเรียน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ 2) ยกระดับการรับ

ฟังเสียงของครูและนักเรียน ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม โดยเริ่มจากทักษะที่สำคัญ คือ การรับฟัง เพราะรากฐานของนวัตกรรมเกิดมาจากการรับฟัง โดยผู้บริหารต้องรับฟังอย่างกระตือรือร้นและเห็นอกเห็นใจอย่างแท้จริง มีการพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่ปลอดภัยแบบที่ไม่เปิดเผยตัวตนเพื่อรับคำติชมและสร้างวัฒนธรรมที่ทำให้ครูและนักเรียนมีพลังในการแสดงออกอย่างกล้าหาญ มีความคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้จากความล้มเหลว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมของเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรมีช่องทางให้นักเรียนและครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ที่มาจากความปรารถนาอย่างแท้จริง 3) ออกแบบหลักสูตรและมีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้แนวใหม่อย่างต่อเนื่อง และมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน และ 4) สร้างแรงบันดาลใจ เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่เป็นนวัตกรรมโดยการสร้างเครือข่าย ที่นอกเหนือจากชุมชนการเรียนรู้ภายในของโรงเรียน เช่น ผู้บริหารอาจจะเริ่มอ่านบล็อกเกี่ยวกับนวัตกรรมในวงการ อื่น ๆ อย่างเช่น วงการธุรกิจ หรือ Star Up เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายออนไลน์กลุ่มผู้นำด้านนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อให้ ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากขึ้นกับวิถีคิดและแนวทางการบริหารที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรหทัย ภู่วิสวัสดิ์ ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองอุดรดิตถ์ พบว่า การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก (ภัทรหทัย ภู่วิสวัสดิ์, 2565) สอดคล้องกับ ขวัญชนก แสงท้านั่ง ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา สู่อุบัติกรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่อุบัติกร แห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ขวัญชนก แสงท้านั่ง, 2563)

ระดับตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สามารถอภิปรายผลโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยโดยเรียงตามอันดับ แรกจนอันดับ สุดท้ายได้ ดังนี้ 1) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม 2) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ 3) ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นใจ และ 4) ด้านภาวะผู้นำ นวัตกรรมของผู้บริหาร

2.1 ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการ ที่สถานศึกษามีการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างยั่งยืน มีการใช้ ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ลภัสรดา น้อยเอี่ยม และ วรกฤต เกื้อนช้าง ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้ และองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง เนื่องจากแนวคิดในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้คือการทำให้คนในองค์กรการเรียนรู้ ปัจจุบันต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกเพื่อนำมาใช้ในการ พัฒนานตนเองและการดำเนินงานขององค์กร หรือ กล่าวได้ว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการปรับเปลี่ยน และค้นหาวิธีทางใหม่ ๆ ในการผลิตผลิตภัณฑ์หรือบริการ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร (ลภัสรดา น้อยเอี่ยม และวรกฤต เกื้อนช้าง, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณก สายชล วิจัยเรื่องการบริหารจัดการในศตวรรษที่ 21 ที่สัมพันธ์กับการใช้ นวัตกรรมในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า การใช้นวัตกรรมในสถานศึกษา ด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ภรณก สายชล, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา สิทธิการ วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ การบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านบุคคลรอบรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ยุทธนา สิทธิการ, 2565)

2.2 ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก เครือข่ายความร่วมมือ เป็นตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่สถานศึกษากำหนดให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีมในองค์กรที่เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความเชื่อมโยงผูกพันทั้งภายในองค์กรและหน่วยงานภายนอกที่มาช่วยสนับสนุนการบริหารงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น ที่กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย คุณลักษณะที่เด่นของแกนนำ และเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา สิทธิการ วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านเรียนรู้เป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ยุทธนา สิทธิการ, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เอี่ยมดี และคณะ วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านจัดการเครือข่าย ด้วยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (สมศักดิ์ เอี่ยมดี และคณะ, 2565)

2.3 ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรม เข้ามาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและครูในโรงเรียนให้มีฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และสืบค้นองค์ความรู้ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งระบบสารสนเทศเหล่านี้ประกอบด้วย ภาพเสียง ที่ช่วยส่งเสริมกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ในทุกเวลา และสถานที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ที่กล่าวว่า การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงครูและบุคลากรให้มีคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ โดยให้ผู้บริหารและครูมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการสารสนเทศและมีการกระตุ้นจิตใจให้ทุกคนสร้างสรรค์นวัตกรรม พร้อมทั้งการให้รางวัลและการยกย่องชมเชย ผู้บริหารและครูช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ดีที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยจัดให้มีห้องปฏิบัติการเป็นแหล่งเรียนรู้หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องทำงานของทุกคน (นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวราพร หลอดแก้ว และสมใจ สืบเสาะ วิจัยเรื่องนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ญัฐวราพร หลอดแก้ว และสมใจ สืบเสาะ, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของญัฐพงศ์ เส็งดอนไพร และสมใจ สืบเสาะ วิจัยเรื่อง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ญัฐพงศ์ เส็งดอนไพร และสมใจ สืบเสาะ, 2566)

2.4 ตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหาร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและครู รวมทั้งมีการนำมาใช้เป็นเครื่องมือและฐานข้อมูลในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตอบสนองเป้าหมายของสถานศึกษาได้ในหลายลักษณะอย่างครอบคลุมตามพันธกิจ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุ

เป้าหมายในทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการบริหาร และจัดการเรียนรู้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา จึงต้องมีการนำหรือประยุกต์ใช้กลยุทธ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่มากำหนดเป็นรูปแบบการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้ให้เห็น ถึงการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ตลอดจนสร้างนิสัยการทำงานของบุคลากร สร้างสรรค์รูปแบบการปฏิบัติงาน การใช้ สื่อการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ด้วยวิธีการใหม่เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ (นเรศวร์ เศรษฐสิงห์ และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพงศ์ เส็งดอนไพร และสมใจ สืบเสาะ วิจัยเรื่อง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ณิชพงศ์ เส็งดอนไพร และสมใจ สืบเสาะ, 2566) สอดคล้อง กับงานวิจัยของ เดือนเพ็ญ พวงทอง และกิตติพิณัฐ อุษาโห วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายอำเภอบ้านดุงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก (เดือนเพ็ญ พวงทอง และกิตติพิณัฐ อุษาโห, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำด้านนวัตกรรม โดยมีแนวทางการปฏิบัติในหลาย ลักษณะ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนครูและนักเรียน ให้มีศักยภาพและ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีการนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้ ในระบบสารสนเทศและการกระตุ้นจูงใจให้นักเรียนและครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถสร้างเครือข่าย ความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการสื่อสารและสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างชัดเจนและรวดเร็วในหลายรูปแบบ สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนและครู จัดให้มี ช่องทางการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลในสถานศึกษาอย่างหลากหลายวิธีการเพื่อให้นักเรียนและครูสามารถ สืบค้นและเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน และควรส่งเสริมจริยธรรมทางวิชาการและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาภาวะผู้นำนวัตกรรมของตนเอง โดยให้ความสำคัญต่อ การรู้จักผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุน การเรียนรู้ และใช้เป็นฐานในการรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรมของชุมชนที่อยู่รอบโรงเรียน ที่มีผลต่อการยกระดับ การรับฟังเสียงของครูและนักเรียน ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม สนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรและ มีการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายที่นอกเหนือจากชุมชนการเรียนรู้ภายในของโรงเรียน ทั้งกลุ่มเครือข่ายออนไซด์และกลุ่ม เครือข่ายออนไลน์ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากขึ้น ที่มาจากวิถีดคิดและแนวทางการบริหารที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญชนก แสงท่าง. (2563). ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 5(7), 153-168.
- ณภาพร จันทรดวง และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2566). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 20(39), 144-150.
- ณัฐภัทร์ สกกุลพัฒนรัตน์ และจันท์ศรีม ภูติอริยวัฒน์. (2565). การเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(4), 1844-1861.
- ณัฐพงศ์ เส็งดอนไพร และสมใจ สืบเสาะ. (2566). ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*, 5(3), 69-83.
- ณัฐวราพร หลอดแก้ว และสมใจ สืบเสาะ. (2565). นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *Journal of Administrative and Management Innovation*, 10(1), 67-75.
- นเรศวร์ เศรษฐสูงสีห์ และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 11(2), 275-285.
- นवल สมบูรณ์สิน. (2564). รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ปานชนก ดั่งอุดม. (2562). สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*
- ภรณก สายชล. (2565). ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการในศตวรรษที่ 21 ที่สัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการวิจัย*, 6(3), 892-904.
- ภัทรหทัย ภูสวัสดิ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. ใน *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- บุษณา สิทธิการ. (2565). ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 3(2), 37-52.
- รัตนวดี โมรากุล. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ลักสรดา น้อยเอี่ยม และวราภฤต เกื้อนช่าง. (2565). การจัดการความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. *บัณฑิตศึกษาปริทัศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 10(1), 97-108.
- ศุภวิชช์ วงษ์พลบ และคณะ. (2566). องค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหาร การศึกษา. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม*, 6(1), 131-140.

- สมศักดิ์ เอี่ยมดี และคณะ. (2565). การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 5(ฉบับพิเศษ), 216-224.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ: กรณีตัวอย่างโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุทิน เจริญอินทรา และมณฑา จำปาเหลือง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(2), 1744-1755.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2564). นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษายุคใหม่. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(3), 975-984.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). การพัฒนารูปแบบขององค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เดือนเพ็ญ พวงทอง และกิตติพันธ์ อุษาโท. (2566). ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายอำเภอบ้านดุงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2(1), 299-314.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading. Attitude Theory and Measurement (4th ed). New York: McGraw-Hill.
- Shawn Smith. (2565). 4 วิธีของการเริ่มต้นเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมของโรงเรียน. เรียกใช้เมื่อ 25 กรกฎาคม 2567 จาก <https://n9.cl/rz271>